

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

— Χάϊ! Χάϊ! Χάϊ! Χάϊ! Ποά, πρά ούρέ! Σάν έγεινε λευτεριά και στην Ήπειρο, κίνησε και ο Άλλη—Τουζλούκας Πλιάτσικας από την Κολώνια να κατεβή να ιδή τον κόσμο κι' αυτός.

Έως τώρα, δέν κινήθηκε από την Σελινίτσα, τό χωριό του. Έκει στο σταυροδρόμι καθότανε, έβρισκε δυό γίδες και έκλεβε τά όρολόγια και τής χρηματοσοκούδες τών διαβατιών, που άραιοι περνούσαν...

Άλλη - Τουζλούκας - Πλιάτσικας.

Χάϊ! Χάϊ! Χάϊ! ούρέ, πρά! Τώρα με τό «λευτεριά» αυτά πλεία δέν περνούσαν κι' ο Άλλη—Τουζλούκας—Μπέης—Πλιάτσικας, άρχισε να πεινάη! Τι να κάνει; Δουλειά κειμιά δέν ήξερε.

— Δουλεύουν οι άγάδες; Κι' από τέχνη διόλου δέν εσκέμπταε. Ένας φίλος του Ρωμηός, ο Παναγιής ο Κουρεμένος, από τής Κόνιτσας τό χωριό, από την Πυροσόγιαννη, που βγαίνουν όλο χτίστες, τόν συνούλευσε να βγή πασαζάτο, ο κόσμος εινε πλατύς, και αυτός δέν θά πεινάση.

— Πρά! Πρά! Πρά! Πρά! ούρέ και που να πάω; — Κάμε ένα ταξείδι, για να δουλειάσης, μα γυροβουλιά στον κόσμο και ξαναόχουσαι, αν δέν σ' άρέσει ειπεν ο Παναγιής...

***

Ο Κουρεμένος ήταν ένας Ήπειρώτης άγοάμιμος που ήξερε μόνο τούς ψαλιούς τής έκκλησιάς άπ' όξω. Βιβλία, άλλα από τό ψαλτικό, δέν είχαν ιδή στα μάτια του, ποτέ. Αυτό όμως ήταν άρκετό στά άπομεινωμένα έκείνα χωριά για να θεωρείται ο σοφώτερος, και όταν μα' μέρα χήραφεν ή ένορία τών ύποδειξανε οι συγχωριανοί του για παππά!...

Χτίστηδες όλοι εκεί άπάνω αγαθοί, κόσμος άποκλεισμένος, τόσο ήξευραν, τόσο υπεδείκνυν. Τόν συνούλευσαν λοιπόν στην Κόνιτσα και τόν πήγαν στον Δεσπότη, για να τόν χειροτονήση. Ο Δεσπότης μόλις τόν ειπε πώς δέν ξέρει και πολλά, άρχισε να τού κάνει προχειρούς ερωτήσεις.

— Ποιός έχτισε τόν κόσμο; τόν ερωτήσε.

— Ποιός έχτισε τόν κόσμο; ... Ποῦ να τόξερεν ο Παναγιής αυτό και που τόν είχαν ιδή αυτός τόν κόσμο; Αυτός ένα μόνον, τήν Πυροσόγιαννη έγνωριζε και τούς συγχωριανούς του που χτίζαν.

— Λοιπόν, ποιός τόν έχτισε τόν κόσμο, δέν μάς λές; Ξαναώτησε ο Δεσπότης.

Ένστηκε όλίγο ο Κουρεμένος και άπάντησε:

— Ποιός έχτισε τόν κόσμο ειπες; Ποιός άλλος από τούς Πυροσόγιαννίτες!

— Τι λές μωρέ; τού ειπεν ο Δεσπότης έκπληκτος.

— Άμ βέβαια! Ίσως πάλι να βοήθησαν λίγο κι' οι Βουρμπαννίτες!...

Έτσι δέν έγεινε παππάς ο Παναγιής και άπόμεινε και πάλι χτίστης. Και τώρα που ήλθεν ή έλευθερία και άνοιξαν οι δρόμοι, θά πάρη κι' αυτός τά μάτια του να πάη να βοή τήχη. Πήρε λοιπόν μαζί του και τόν Άλλη—Τουζλούκα—Πλιάτσικα και κατεβήκανε στο Δέλβινο και από κει στους Άγιους Σαράντα.

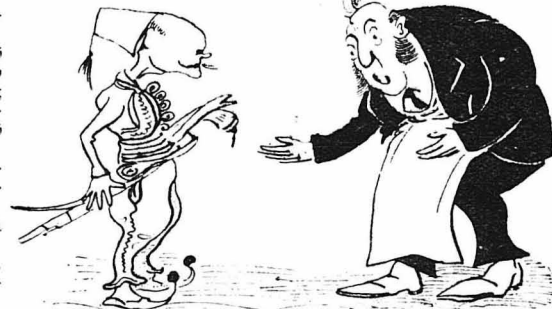
***

Ο Άλλη—Τουζλούκας είχε φορτωθεί μαγαίρια και κουμπούρια, έστριβε τό μουστάκι του και σούφρανε τα φρούδια.

— Πρά! Πρά! Πρά! Πρά! Όρέ!...

Έπέρασαν στην Κέρκυρα κι' έγουρτζανε στους δρόμους. Ο Παναγιής έκάθισε σε μία φτωχοταβέρνα, για να φάη λίγο ψωμοτύρι και άφηρε τόν Άλβανό να χαιρέση στη πόλι.

Τά έλληνικά και πολύ καλά δέν τά Ίξερε ο Τουζλούκας, άλλα ήταν μικρό τό μέρος και δέν φοβότανε να χαιδή... Τόν ειχε όμως θερίσει ή κείνα εκεί που γύριζε, τοικινα από φαγητό τού χτύπησε στα ρουθούνια και μέσα σε κάτι τζαμαρίες, φαγητά, ψητά, γλυκά και λιγυριές τού φέρονε τά σάλια στο στόμα. Έστάθηκε σάν έπληρος τότε σκεπτόμενος πώς να τ' άρπάση όλα εκείνα!... Να βγάλη τη χατζάρα του, να σάση τά γαλιά και να

— Όρίστε μέσα, Μπέη μου, Σουλτάνε μου και Άγά μου!

οιχητή να φάη, ή να κλωτσήση μα' με τό τσαρούχι του, να τ' άρπάση και να φύγη;

— Πρά! Πρά! Πρά! όρε γιατί να μ'ην έχουν τέτοια και στο Κολωνία;

***

Τού ειχε άνεβή τό αίμα στο κεφάλι, όταν ένας κοντός και στρουγγυλός με μακριά πέτες, «σάν να ειχε ζοτιδες στα μάγο υλα» βγήκε έξω, τόν χτύπαξε καλά, ειδη τ' άσημο-ζομπύπουρα και τήν μαλιαματένια και μιλαδάσα, ζάποιος καλός Μπέης, μεγάλος θά εινε σκέφθηκε και άρχισε να σούβη και να τόν κλωσορήση:

— Ποιός τόν έφρασε, ειπες μωρέ;

— Όρίστε μέσα Μπέη μου, άγά μου, έχω και τού πουλιού τό γάλα για να φάς!...

— «Πριν τ'έσει»... «Μπουζά»... «Μπούζα»! Ά όρε μύρο μ', χά, ειπεν ο Άρβανίτης Χά. «Μπουζά».

— Και ποτζι έχω και παγωτά και πύρα και ότι θέλει ή καρδιά σου... Όρε άφέντη, πενταφέντη μου, τών άφεντιών άφέντη, πασσα μου, μπέη μου, Σουλτάνε άπάσης Άλβανίας!...

— Πώ! Πώ! Πώ! Πώ! Όρε πρά!...

— Θέλεις και παμεζάνα μπέη μου;

— Θέλεις και λαγοτό σταφάδο;

— Θέλεις και μαγιονέζα, Μπέη μου;

Ο Άρβανίτης έτρωγε και έγλυφε τά δάχτυλά του.

— Μιρί! Μιρί! Μιρί!... εγούλιζε μασσώντας και ροκνίζοντας κόκκαλα και μεδούλια.

Έβαλε τήν πετσέτα στο σελάχι, πήρε και δυό μαγαροπύρα για τ' άρεσαν που γυάλιζαν και συνέχισε τό φαγοπότι του.

Έφαγε γλυκά, έβγαλε τά τσαρούχια του, εκρόμασε τό μπροντιζινο δαχτυλίδι τής πετσέτας στο σελάχι, για φριγοόρα, έφριξε κάμπουσους κερτέδες και γλυκά στον ντροβά του και σφουγγίζοντας τά χέρια του στα πλατιά του τά «τουμάνια» έκίνησε να φύγη.

— Και τά όβολα, άφέντη μου! Τά όβολα; έφραξεν ο ξενοδόχος.

— Πρά! Πρά! άπήνησε ο Άρβανίτης.

— Βρέ,μα τό Θεό, τό μού ξενοδοχείο μούφαγε, διάολος να μη στα Σουλτανάτα σου...

Άλλά ο Άρβανίτης δέν καταλάβαινε από αυτά. Η πληρωμή δέν ύπήρχε ποτέ στην Κολώνια, όπου έβασίλευσαν ή άρπαγη και τό τουφέκι. Έπειτα γιατί να τόν προσκαλέσουν;

— Μωρέ, δε θά πληρώσης;

Να πληρώση αυτός! Τι να πληρώση;...

Μήπως δέν τόν εκάλεσαν αυτός να φάη και να πιη... Και από ποτέ άρχισεν ο κόσμος να πληρώνη!... Μήπως αυτό θά πη έλευθερία!... Κάτι άλλο, εκέλεπτε το θά θέλουν να τού πουν, κι' αυτός δέν τό καταλαβαίνει!

Και τράβηξε περήφανος κατά τήν πόρτα.

— Μωρέ για δες πασσάς!... Μωρέ φτου σου, κατσικοκλήφτη!... Μα,εύηθε τώρα κόσμος άρκετός.

— Τι δέν πληρώνει, σιόρ-άφέντη;

— Μωρέ φτου του, τό γύφτο... Φτου του!...

Τώρα άρχισε να φτύνη και τό πλήθος.

— Φτου του! Φτου του!... Τόν κριτζόβλαχο!

— Φτου στα γένεια σου, γουρουνι... Μπαίγνιο!

Ο Άλλη-Τουζλούκας-Πλιάτσικας, έστέκετο ακίνητος κι' εκέχόταν τά φτυσίματα με μακαριότητα.

— Άίντε όρε μύρο μ'... ποιό άλλο θά

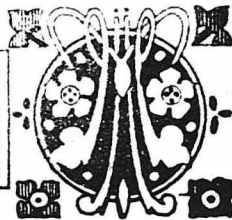
Τά γκαροόνα τού έφεγγαν ότι ποθοῦσεν ή καρδιά του.

ΕΥΘΥΜΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τοῦ Η. DE BALZAC

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ

“Ω, τι εὐτυχισμένος πού εἶνε, χίλιες φορές εὐτυχισμένος ὁ ἀνθρώπος πού μπορεί καί συμπληρώνει τήν ἀτελή του ζωὴ μὲ μιὰ καλὴ σύντροφο, μὲ μιὰ πολύτιμη σύζυγο.

Ἐνὸς περιπατῶντάς ἔβανα αὐτὲς τὶς θλιβερὲς σκέψεις ἔπεισα ἄξιμα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Νταοβίλ, ἐνὸς παλιοῦ συμπαθητοῦ μου :

— Εἶσαι καλὰ, ἀγαπητὴ μου Εὐγένιε ; πού εἶπε. “Ἔχω νὰ σὲ δῶ δέκα χρόνια ! τί ἔγινε ; Ἐγὼ ἀγαπητὴ μου, ἔβανα μιὰ μικρὴ περιουσία, καλοπανδρεύθηκα καί ἔχω καί χαριτωμένα παιδάκια.

— “Ὁ εὐτυχισμένε φίλε μου, πανδρεύθηκα ; καί ἔχεις καί παιδάκια ;

— Ναι, ναι, μού ἀπήντησε ἔκεινος. Ἀλλὰ γιὰ νὰ τὰ ποῦμε καλότερα, ἔλα τώρα νὰ φάμε μαζί σπιτί μου, θὰ σὲ παρουσιάσω στὴ γυναίκα μου, θὰ δῆς τὰ παιδάκια μου καί θὰ εὐχαριστηθῆς βλέποντας τὴν εὐτυχία τοῦ νοικοκυριοῦ μου.

— Δέχομαι εὐχαριστίως... Ἡ γυναίκα σου εἶνε ὁμορφη ;
— Ἀξιολάτρευτη !

Σάν φτάσαμε στό σπιτί του, καθὼς ἀνεβαίναμε τὴ σκάλα ἀπόρροσα ἀκούγοντας ἕνα μπερδεμένο θόρυβο ἀπὸ φωνές.

— Ἄκουε τὰ παιδάκια μου τί θόρυβο κάνουν ἀπάνω ! “Ὀλη ἡ μέρα λερώ ἔτσι... μού εἶπε ὁ φίλος μου.

Πόσο εὐχάριστη μού φάνηκε τότε αὐτὴ ἡ παιδιακία φασαρία.

— “Ὁ ! “Ὁ ! νὰ ὁ μπαμπάς, φώναζε ἀνοίγοντας τὴν πόρτα ἕνα παιδάκι παχουλό πέντε ἔξη χρόνων πού ἔχωσε ἀμέσως τὸ κεφάλι του μέσα ἀπ' τὰ πόδια τοῦ μπαμπά του !

Μὰ λίγο ἔλειψε νὰ πέσο ἀνάσκελα γιὰτι ἔκανε τὸ ἴδιο παιχνίδι καί σὲ μένα τὴν ὥρα πού χαίροτοσα τὴν κυρὰ Νταοβίλ.

Μέσα στό σπιτί εἶδα ἕνα ζυγιο πού μὲ τὸν τροπὸ μὲ τὸν ὁποῖο εἶταν θρονασιμένος φαινότανε σάν μέλος τῆς οἰκογενείας. Ρώτησα τότε τὸν Νταοβίλ μήπως εἶνε συγγενὴς τῆς γυναίκας του.

— “Ὁι, μού ἀπήντησε. Εἶνε οἰκογενειακὸς φίλος καί ἔρχεται συχνὰ καί τρώει μαζί μας.

Μόλις ἐκάθησα ὁ φίλος μου φώναζε τὸν γιὼ του τὸν Κάρολο γιὰ νὰ τὸν δῶ. Ἐκεῖνος παρουσιάσθηκε κρατώντας στό χεῖρι του μιὰ φέτα ψωμί ἀλειμὲνὴ μὲ βούτυρο. Μὲ τὸ ἴδιο χεῖρι πού κρατοῦσε τὸ ψωμί μὲ τὸ βούτυρο μὲ χαϊρέτησε καί μένα. “Ἐπειτα μὲ χτύπησε μ' ἀγάπη πολλές φορές στό γόνατο. “Ἐτσι ὁμως μού καταλέρωσε τὸ πανταλόνι. Τὸν φίλησα καί λέρωσα καί τὸ πρόσωπό μου !

“Υστερα φωνάζανε τὸν Φανφάν τὸν δευτέρο γιὼ του μὰ δὲν ἦθε γιὰτι ἔπαιξε ἔξω κυλώντας κάτω στό πάτωμα καί σάν ἀμαξάκι. Αὐτὸ τὸ καίτι δὲν εἶταν ἄλλο ἀπὸ τὸ καπέλλο μου, τὸ ὁποῖον εἶχε δέσει μὲ σπάγγο καί τὸ τραβούσε ! “Ὁ φίλος μου ἀντί νὰ τὸν μαλώσει μωπε πὼς τὰ παιδιὰ του ἄν καί τόσο μικρὰ παίζουν πολὺ ἔξυπνα παιχνίδια !

— “Ὁ μεγάλος εἶνε ἔξυπνότετος, μωπεν ὁ Νταοβίλ, ἕνα σωστὸ διαβολάκι, καί θὰ τὸν κάνω στρατιωτικό.

— Ναι, θέλω νὰ γενῶ ἀξιωματικὸς φώναζε ὁ Κάρολος. Καί γιὰ νὰ μὰς δεῖξη τὴν γλίστα του γιὰ τὸν στρατὸ πήρε τὸ καπέλλο μου καί μὲ τὴν κουτάλα τῆς κουζίνας ἄρχισε νὰ παῖξη τούμπανο !

~~~~~
φτύση, ὁρὲ, γιὰτι θὰ φεύγει !.. “Αἴντε, εἰ-μιτοῦ, τσαμπουκ-τσαμπουκ ! φώναζε στό τέλος...

Εἶδεν ὁ Παναγῆς ὁ Κουρεμένος τὸ σούσουρο, καί ἔτρεξε καί τὸν ἐλευθέρωσε ἀπὸ κεῖ μέσα.

Τὴν ἴδια μέρα τὸν μαπαχάρισε γιὰ τοὺς Ἀγίους-Σαράντα καί τὸν ἔστειλε στὴν Ἐρσέκα τῆς Κολώνιας. “Ὅταν ὁ Ἀλφ-Τουζλόνας Πλιάτκαζας ἔφθασε στὴ Σελίντσα, ὅλοι οἱ χωρικοί, καί ἀπ τὸ γειτονικό τὸ Κίναμι ἄκουα, ἔτρεξαν νὰ τὸν ρωτήσουν τί εἶδε στόν γύρο τοῦ κόσμου, τί ἔκαμε καί πού πήγε.

— “Αἴ ὁρὲ στό Κρόκουρα !.. Μίρι ! Μίρι ! Πάντα Μίρι ! Προῶ !

— Σὲ περιποιηθῆσαν ;

— “Αἴντε, καλὸ κόσμο, ὁρὲ στό Κρόκουρα ! Ζεῖτε κάνεις ὅσο θέλετε. Σοῦ δίνουνε νὰ τρώς, σοῦ δίνουνε νὰ πιῆς, σοῦ κάνουνε μετάνοιες, κείνο τὸ φτύσιμο, μόνον νὰ μὴ εἶχανε !..

Σταμ. Σταμ.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἦθε ἡ κυρὰ Νταοβίλ καί μὰς κάλεσε στό τραπέζι. Πῆγα νὰ καθῆσο σὲ μιὰ καρέκλα, καί θὰ σοφισάσομουνα κάτω ἄν δὲν μ' ἔβιανε ὁ φίλος μου γιὰτι τὰ παιδιὰ μού εἶχαν τραβῆξει τὴν καρέκλα ἀπὸ πίσω ! Γελάσανε ὅλοι γιὰ τὴν ἔξυπνάδα αὐτῆ τῶν παιδιῶν !..

Κάθησα ἀνάμεσα στὸν Νταοβίλ καί τὸν γιὼ του τὸν Κάρολο. Ἡ κυρὰ καθόταν πλάι στὸν οἰκογενειακὸ φίλο. Ἐπὶ μισὴ ὥρα πού βί-στηξε τὸ φαί βορέθηκα νὰ τὴν ἀκούγω νὰ ζητᾷ συγγνώμη δλοένα γιὰ τὰ φαγητὰ πού δὲν ἦσαν ὅπως πρέπει ! καί ἐτίναξα τὸ πανταλόνι μου γιὰτι ὁ μικρὸς γειτονάς μου μ' ἐκλάττασε διαρκῶς...

“Ἀρχίσαμε νὰ μιλοῦμε πολιτικά, γιὰ τὸ θέατρο, γιὰ τὶς μόδες. Μὰ ἡ ὁμιλία μὰς ζόπηκε στὴ μέση γιὰτι ἡ ὑπερήτρια ἔφερε μιὰ μεγάλη πιατέλλα μ' ἕνα λακτρό ψάρι πού κολυμποῦσε στὴ σάλτσα. Δυστυχῶς ὁ Σαροῦ θέλοντας νὰ δῆ πρώτος τί εἶχε ἡ πιατέλλα μέσα, τὴν τραβῆξε καί ὅλη ἡ σάλτσα χύθηκε πάνω στό κεφάλι μου...

“Ἀμέσως τότε ἄρχισε οἰκογενειακὸς κανυγὰς. Ἡ κυρὰ ἤθελε νὰ διώξῃ τὴν ὑπερήτρια γιὰ τὴν ἀπροσεξία της. “Ὁ φίλος μου ἔλεγε πὼς ἐγὼ ἔφταιγα γιὰτι εἶχα σηκώσει τὸ κεφάλι μου. “Ἀφοῦ σπουπίστηκα προχείρως ἀπὸ τὶς σάλτσες ἄρχισα νὰ τρώω, μὰ ὁ μικρὸς γιὰς τοῦ φίλου μου, βροίζοντας πὼς ἡ μεριὰ μου ἦταν πὼς μεγάλη ἀπ' τὴ διχὴ του, ἄρχισε νὰ βουτᾷ τὸ χεῖρι του μέσα στό χεῖματὸ μου καί νὰ τρώγῃ ! “Ὁ μπαμπὰς του θύμωσε, τὸν μάλωσε καί τὸν ταύπησε στὴ μύτη του καί τὸ παιδί ἔβγαλε ἄρχιες φωνές.

Ἡ μητέρα του ἔξω φρενῶν ἄρχισε τὸ βροῖα καί ὡοητε πάνω στὸν ἄντρα της φωνάζοντας πὼς δὲν ἔννοεῖ νὰ χτυπᾷ τὸ παιδί της ! “Ὁ ὁμογενειακὸς φίλος μῆκε ἀνάμεσα νὰ τοὺς ξεχωρίσῃ, καί τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ κλαίγουν.

Ἐγὼ πήρα τὸ καπέλλο μου καί ἔφυγα !

Μόλις κατέβηκα δυὸ πατώματα, κτύπησα καί εἶδα πὼς εἶχα ξεράσει τὰ γάντια μου, ξαναβῆρκα καί ἄκουσα τὸν ἴδιο θόρυβο καί τὴν φωνὴ τῆς κυρὰς Νταοβίλ πού ἔλεγε θυμωμένη στὸν ἄντρα της : “Τρεῖς ! Τρεῖς !..” Μόλις ἔβανα ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα βλέπει νὰ βγαίνει ἀπὸ μέσα ἡ γυναίκα τοῦ φίλου μου τὴν ὁποία ζωντοῦσε ὁ ἄντρας της μὲ μιὰ μπουτίλια στό χεῖρι. Μὲ τὴ φῶρα πού εἶχε ἐκεῖνος νοιζόντας πὼς θὰ χτυπούσε τὴ γυναίκα του μού τὴν ἔφερε καταξέφραλα.

Ἡ κυρὰ Νταοβίλ τότε κρυφθῆκε, ὁ φίλος μου μού ζήτησε συγγνώμην γιὰτι ἡ γυναίκα του φερόθηκε ἔτσι σάν παιδί ! Δέχτηκα τῆς συγγνώμης του, ὁπως δέχτηκα τὸ ψάρι καί τὴν μπουτίλια στό κεφάλι !.. Κατέβηκα γρήγορα τὰ τέσσερα πατώματα, καί ὄχιόστηκα νὰ μὴ ξαναπατήσω στό σπιτί τους.

Μόλις βορέθηκα στό δρόμο, ἀνάσανα. Αὐτὴ λοιπὸν εἶταν ἡ εὐτυχισμένη συζυγικὴ ζωὴ πού τόσο τὴν ὄνειροπολοῦσα !

Μὰ αὐτὴ εἶταν κόλαση, ἰερὰ ἐξέταση, φράξη !..

Πάει καί, δὲν θὰ παντρεφτῶ ποτέ. Χίλιες φορές καλλίτερα ἐλευθέρους !

H. de Balzac

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

— Χρησις τῶν φακέλων γιὰ τὰ γράμματα πρωτοεῖνε στὰ 1839.

— Ἡ πρώτη ὑδραυλικὴ κατασκευάσθηκε στὰ 1850.

— Τὰ πρῶτα σπῖρτα κατασκευασθῆσαν στὰ 1829.

— Τὰ «λεωφορεῖα» πρωτοεῖναν τὴν ἐμφάνισίν τους στὰ 1569,

ἐν Ἀγγλίῳ.

— Τὰ πρῶτα ρολόγια κατασκευασθῆσαν στὴ Νυρεμβέργῃ, στὰ 1477.

— Χρησις τοῦ πετρελαίου πρωτοεῖνε γιὰ φωτισμό, στὰ 1826.

— Τὸ πρῶτο τηλεσκόπιον ἐστῆθηκε στὴν Ἀλλία, στὰ 1608.

— Τὰ γιλλῶνα παράθηρα πρωτοεῖναν τὴν ἐμφάνισίν τους στὴν Ἀγγλία, τὸν 8ον αἰῶνα μετὰ Χριστόν.

— Γιὰλίνα κομπολόγια βορέθησαν μαζί μὲ μούμιες ἡλικίας πλέον τῶν 3000 ἐτῶν.